

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobce: **J. P.**, zast. JUDr. Vladimírem Nedvědem, advokátem, se sídlem Kladno, Štítného 1344, proti žalovanému: **Krajský úřad Středočeského kraje**, se sídlem Praha 5, Zborovská 11, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 4. 10. 2006, č. j. 8 Ca 43/2006 - 28,

t a k t o :

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 4. 10. 2006, č. j. 8 Ca 43/2006 - 28, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou ze dne 13. 2. 2006 žalobce žádal Městský soud v Praze, aby nařídil žalovanému postupovat podle platných zákonů a vyhlášek, aby nebyly činěny překážky k provedení řádného zákonného přezkumu. Tento návrh posoudil Městský soud v Praze jako žalobu proti nečinnosti žalovaného ve smyslu § 79 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

Městský soud v Praze usnesením ze dne 12. 5. 2006, č. j. 8 Ca 43/2006 - 12, zamítl žádost žalobce o osvobození od soudních poplatků pro řízení o žalobě proti nečinnosti Ministerstva pro místní rozvoj.

Podáním ze dne 22. 5. 2006 se žalobce domáhal zrušení tohoto usnesení pro jeho zmatečnost a připomněl, že předsedkyně senátu JUDr. N. Ř. mu osvobození od soudních poplatků přiznává.

Městský soud v Praze následně usnesením ze dne 25. 5. 2006, č. j. 8 Ca 43/2006 - 16, zamítl žádost žalobce o osvobození od soudních poplatků pro řízení o žalobě proti nečinnosti

žalovaného. V odůvodnění konstatoval majetkové poměry žalobce a uvedl, že nejsou splněny předpoklady pro osvobození žalobce od soudních poplatků podle § 36 odst. 3 s. ř. s., neboť žalobce jako majitel ½ rodinného domku s pravidelným měsíčním důchodem ve výši 9425 Kč žije nad úrovní životního minima, které podle zákona č. 463/1991 Sb., o životním minimu, ve znění pozdějších předpisů, v případě žalobce činí celkem 4300 Kč.

Proti tomuto usnesení podal žalobce kasační stížnost, ve které namítal, že jeho žádost o osvobození od soudních poplatků nebyla řádně posouzena. Poukázal na předchozí totožné usnesení, ve kterém bylo na místě žalovaného uvedeno Ministerstvo pro místní rozvoj. Žalobce navrhl, aby bylo napadené usnesení zrušeno.

Podáním ze dne 20. 7. 2006 žalobce k výzvě soudu doplnil kasační stížnost proti usnesení o neosvobození od soudních poplatků a požádal o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti. Namítal nesprávnost zmíněného rozhodnutí z důvodu nerespektování ustanovení § 11 odst. 3 písm. f) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Žalobce dále konstatoval, že je přesvědčen o tom, že splňuje podmínky pro osvobození od soudních poplatků.

Městský soud v Praze poté dne 17. 8. 2006 předložil věc Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí o kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud přípisem ze dne 26. 9. 2006, č. j. 4 Ans 5/2006 - 26, vrátil spis Městskému soudu v Praze k rozhodnutí o návrhu žalobce na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 4. 10. 2006, č. j. 8 Ca 43/2006 - 28, zamítl návrh žalobce na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti. V odůvodnění popsal majetkové poměry žalobce a konstatoval, že nejsou splněny podmínky pro osvobození žalobce od soudních poplatků, neboť žalobce jako majitel ½ rodinného domku s pravidelným měsíčním důchodem ve výši 9425 Kč žije nad úrovní životního minima, které podle zákona o životním minimu v jeho případě činí celkem 4300 Kč. Vzhledem k tomu, že Městský soud v Praze neshledal splnění předpokladů pro osvobození od soudních poplatků, návrh žalobce na ustanovení zástupce zamítl.

Proti tomuto usnesení podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost a namítal nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Konstatoval, že Městský soud v Praze mu vždy ustanovil zástupce JUDr. Vladimíra Nedvěda, advokáta, a vždy byly splněny podmínky pro osvobození od soudních poplatků podle § 11 odst. 1 písm. g) a odst. 3 písm. f) a g) zákona o soudních poplatcích. Stěžovatel navrhl, aby bylo rozhodnutí Městského soudu v Praze zrušeno a věc byla tomuto soudu vrácena k dalšímu řízení.

Podáním ze dne 13. 11. 2006 stěžovatel k výzvě soudu doplnil kasační stížnost proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 25. 5. 2006, č. j. 8 Ca 43/2006 - 16, když uvedl, že tato kasační stížnost je směřována rovněž proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 12. 5. 2006, č. j. 8 Ca 43/2006 - 12, kde je za žalovaného zmatečně označeno Ministerstvo pro místní rozvoj, zřejmě v důsledku záměny s řízením vedeným u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 8 Ca 42/2006.

Dne 22. 12. 2006 předložil stěžovatel plnou moc udělenou JUDr. Vladimíru Nedvědovi, advokátovi, pro řízení o kasační stížnosti proti žalovanému ve věci vedené

u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 8 Ca 43/2006 - žaloba na ochranu proti nečinnosti správního orgánu.

Dne 25. 1. 2007 byla věc opětovně předložena Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí o kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud po předběžném posouzení věci dospěl k závěru, že je nutné nejprve rozhodnout o kasační stížnosti proti usnesení o zamítnutí návrhu stěžovatele na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti, kterou samostatně zapsal pod sp. zn. 4 Ans 1/2007.

Podanou kasační stížnost shledal Nejvyšší správní soud přípustnou, neboť zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost nelze považovat za podmínku řízení v případě, kdy jsou předmětem posuzování kasačního soudu důvody pro osvobození od soudních poplatků. K tomu Nejvyšší správní soud odkazuje na svou judikaturu, v níž k analogické situaci uvádí, že *v řízení u Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu o zamítnutí návrhu na ustanovení zástupce žalobců není důvodem pro odmítnutí kasační stížnosti nedostatek právního zastoupení (§ 105 odst. 2 s. ř. s.)* [srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2004, č. j. 6 Azs 27/2004 - 41, publikovaný ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 486/2005, www.nssoud.cz).

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Z obsahu kasační stížnosti lze dovodit, že ji stěžovatel podal z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

Podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Námítce stěžovatele, že vždy byly splněny podmínky pro osvobození od soudních poplatků podle § 11 odst. 1 písm. g) a odst. 3 písm. f) a g) zákona o soudních poplatcích, Nejvyšší správní soud nepřisvědčil.

Podle § 11 odst. 1 písm. g) tohoto zákona se od poplatku osvobozují řízení ve věcech náhrady škody způsobené při výkonu veřejné moci nezákonným rozhodnutím, rozhodnutím o vazbě nebo nesprávným úředním postupem. Podle § 11 odst. 3 písm. f) a g) téhož zákona se osvobození podle odstavců 1 a 2 vztahuje, s výjimkou dědického řízení, i na řízení o kasační stížnosti a řízení o výkon rozhodnutí.

V posuzované věci podal stěžovatel žalobu, kterou Městský soud v Praze posoudil jako žalobu proti nečinnosti správního orgánu ve smyslu § 79 s. ř. s. Nejedná se tedy o řízení ve věcech náhrady škody způsobené při výkonu veřejné moci nezákonným rozhodnutím, rozhodnutím o vazbě nebo nesprávným úředním postupem, a ustanovení § 11 odst. 1 písm. f) zákona o soudních poplatcích, ani navazující ustanovení § 11 odst. 3 písm. f) a g) téhož zákona se proto na posuzovaný případ nevztahují.

Nejvyšší správní soud k tomu doplňuje, že k řízení o náhradě škody nejsou příslušné soudy ve správním soudnictví, neboť tento předmět řízení nelze podřadit pod ustanovení § 4 s. ř. s., ale soudy, které rozhodují v občanském soudním řízení.

Uvedenou námitku proto Nejvyšší správní soud neshledal důvodnou.

Stěžovatel dále zejména namítal, že jej Městský soud v Praze v obdobných případech vždy osvobodil od soudních poplatků a ustanovil mu zástupce z řad advokátů, Nejvyšší správní soud proto posuzoval, zda bylo v tomto případě namístě se od uvedené praxe odchýlit.

Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu *ustanoví-li soud účastníku řízení advokáta (§ 35 odst. 8 s. ř. s.) a v jiném skutkově obdobném řízení a identické procesní situaci témuž účastníku advokáta neustanoví, aniž by řádně a přesvědčivě odůvodnil odlišnost tohoto rozhodnutí, Nejvyšší správní soud ke kasační stížnosti rozhodnutí o neustanovení zástupce zruší* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 12. 2006, č. j. 8 As 60/2006 - 90, www.nssoud.cz).

Vzhledem k tomu, že stěžovatel neodkázal na žádné konkrétní rozhodnutí, kterým mu byl ustanoven zástupce nebo kterým byl osvobozen od soudních poplatků, pouze v podání ze dne 22.5.2006 zdůraznil, že mu předsedkyně senátu JUDr. N. Ř. osvobození od soudních poplatků přiznává, porovnal Nejvyšší správní soud napadené rozhodnutí s rozhodnutím vydaným Městským soudem v Praze v senátu vedeném JUDr. Ř.

Ze spisu vedeného u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 4 Ans 2/2006 bylo zjištěno, že Městský soud v Praze usnesením ze dne 8. 11. 2004, č. j. 9 Ca 27/2004 - 31, přiznal stěžovateli osvobození od soudních poplatků; toto usnesení však s poukazem na ustanovení § 55 odst. 4 s. ř. s. neodůvodnil. V usnesení ze dne 4. 8. 2005, č. j. 9 Ca 27/2004 - 83, kterým byl stěžovateli ustanoven zástupce, pak Městský soud v Praze pouze odkázal na zmíněné usnesení, kterým stěžovateli přiznal osvobození od soudních poplatků.

Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu osvobozen od soudních poplatků. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly.

V citovaném ustanovení jsou upraveny dvě podmínky, které musí být splněny současně, aby mohl soud účastníka řízení na jeho žádost osvobodit od soudních poplatků. První podmínkou je nedostatečnost prostředků účastníka, kterou tento musí doložit, druhou podmínkou je hledisko úspěšnosti návrhu, který nesmí být zjevně neúspěšný.

S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud konstatuje, že Městský soud v Praze sice zmíněné usnesení ze dne 8. 11. 2004, č. j. 9 Ca 27/2004 - 31, neodůvodnil, z jeho výroku je však zřejmé, že shledal splnění obou podmínek pro osvobození stěžovatele od soudních poplatků.

Z tvrzení stěžovatele uvedených v jeho podáních, včetně prohlášení o majetkových poměrech ze dne 30. 3. 2006, jednoznačně vyplývá, že se majetkové a výdělkové poměry stěžovatele - starobního důchodce - v době od vydání usnesení ze dne 8. 11. 2004, kterým byl osvobozen od soudního poplatku, do vydání napadeného usnesení příliš nezměnily.

Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že napadené usnesení bylo vydáno v rozporu s principem legitimního očekávání, neboť Městský soud v Praze ve skutkově obdobném řízení a identické procesní situaci stěžovateli osvobození od soudních poplatků přiznal. Napadené usnesení vychází z toho, že v případě stěžovatele nejsou splněny podmínky pro osvobození od soudních poplatků, aniž ovšem jakkoli odůvodňuje odlišnost od předchozího rozhodnutí Městského soudu v Praze, kterým byl stěžovatel od soudních poplatků osvobozen.

Nejvyšší správní soud k tomu doplňuje, že majetkové poměry stěžovatele nedoznaly významnějších změn a kasační stížnost proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 25. 5. 2006, č. j. 8 Ca 43/2006 - 16, nelze považovat za zjevně neúspěšný návrh, proto nebyl dán žádný důvod k tomu, aby se Městský soud v Praze odchýlil od své rozhodovací praxe, reprezentované např. zmíněným usnesením ze dne 8. 11. 2004, č. j. 9 Ca 27/2004 - 31.

Podle § 35 odst. 8 první věta s. ř. s. navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v odstavci 2 platí v takovém případě stát.

Podmínkou pro ustanovení zástupce z řad advokátů je kromě splnění předpokladů pro osvobození od soudních poplatků potřebnost ustanovení zástupce k ochraně práv účastníka řízení. Tuto podmínku lze však v případě návrhu na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti považovat za splněnou, neboť podmínkou řízení před Nejvyšším správním soudem je podle § 105 odst. 2 s. ř. s. povinné zastoupení stěžovatele advokátem. Nedostatek povinného zastoupení pak vede k odmítnutí kasační stížnosti, proto je zřejmé, že potřebnost advokáta k ochraně zájmů stěžovatele je v řízení o kasační stížnosti dána.

Za této procesní situace a v kontextu citované judikatury Nejvyšší správní soud konstatuje, že napadené usnesení Městského soudu v Praze ze dne 4. 10. 2006, č. j. 8 Ca 43/2006 - 28, je nezákonné, neboť v souladu s principem legitimního očekávání měl být stěžovatel v řízení o kasační stížnosti proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 25. 5. 2006, č. j. 8 Ca 43/2006 - 16, osvobozen od soudního poplatku a měl mu být pro toto řízení ustanoven zástupce z řad advokátů.

Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů shledal napadené rozhodnutí Městského soudu v Praze nezákonným [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.], napadené usnesení proto zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Podle § 110 odst. 3 s. ř. s. zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí. Na Městském soudu v Praze

tedy nyní bude, aby stěžovateli ustanovil zástupce z řad advokátů pro řízení o kasační stížnosti proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 25. 5. 2006, č. j. 8 Ca 43/2006 - 16.

V novém rozhodnutí Městský soud v Praze rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 110 odst. 2 s. ř. s.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. března 2007

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu